

İstedadlı şagirdlərlə işin təşkili

Elnarə Məmmədova
BMLK-nun praktik psixoloqu

Açar sözlər: İstedadlı şagird, pedaqoji-psixoloji texnologiyalar, dörslik, məmətəhsil məktəbə və həvəsliyəndirmə, monitoring beynəlxalq əməkdaşlığı.

Klaviçeviye sözə: талантливый ученик, педагогико-психологические технологии, учебник, проектирование и стимуляция, мониторинг, международное сотрудничество.

Key words: ta anted pupil, pedagogical-psychological technologies, text-book, enlightenment and stimulation, monitoring, international co-operation.

Ümumtəhsil məktəb şagirdlarının təlim fəaliyyətdən təsir edən amillərdən biri da müsəris tələblərə cavab verən dörsliklərdir. Ayndır ki, dörslik şagirdin hazırlığını lazımi soviyyədə tomin etmirsə, şagirdin ona marağı azalır, çünki bir qayda olaraq, mövcud psixoloji-pedaqoji texnologiyaya əsasən dörsliyin məzmununu ayrı-ayrı mövzular üzrə mütəxəssislər, psixoloq, pedaqoq, metodist, müəllim və başçıları müsəyyənləşdirir. Dörsliklərin keyfiyyəti və effektivliyi nəzəri və praktiki cəhətdən sinəqan çıxmış meyarlarla əsasən qiymətləndirilir. Dörsliklər iş zamanı şagirdin dörkətmə qabiliyyətləri də üzə çıxır.

Bununla yanaşı, istedadlı şagirdların potensial imkanlarının inkişaf etdirilməsinin optimallıollarının axtarılması təlimdə aktual məsələ olmaqla həm de pedaqoji-psixoloji araşdırmacların markazında duran problemlərdəndir. Xalqın milli sərvəti sayılan istedadlı uşaqların üzə çıxarılması, inkişafı, onların sosial müdafiəsinin tomin edilməsi, söz yox ki, ölkənin golçayına töhfə edilən ən sanballı təminatdır. Qədim yunanlara görə istedad torpaq

altındakı mərmərə bənzəyir. Onu üzə çıxarsan mərmərdir, çıxarmasan torpaqdə yatan naməlum bir aşyadır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17 aprel 2006-cı il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Xüsusi istedadlı şagirdlərə uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Programı (2006-2010-cu illər)" istedadlı uşaqların müdafiəsi istiqamətində dövlət sıvəsatını ifadə edən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi sahəsində atılan həlliçici addımıdır. İndi Azərbaycanda istedadlı uşaqların əməyi dövlət soviyyəsində qiymətləndirilir, hətta onların bəzilərinə xüsusi təqaüd verilir.

Xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, pedaqoq və psixoloqlar tərəfindən istedadlı uşaqların erkən aşkarlanma üsulları, diagnostikası, təlim-torbiya məsələlərinə dair elmi araşdırmaclar və onların işlənilməsi, xüsusun bunların dörsliklərə bağlı olması ilə əlaqədardır. Yalnız müstaqilliyimiz bərpə olunduandan sonra psixoloq və pedaqoqların bu mövzuya tez-tez mifraciat etməsi ona aktualıq verdi. İndi hamı başa düşür ki, istedadlı uşaqlar barədə daniş-

maq, onların inkişafının dəstək-lənməsi və onlara lazımi şəraitin yaradılması məktəbin qarşısında duran vəzifələrindən. Bu məqsədli yaradılan ixtisaslaşmış məktəb-liseylər da zamanın tələbidir. Belə məktəblər istedadlı uşaqlarla işin planlı şəkildə həyata keçirilməsinə kömək edir. İndi bütün dünyada bu məqsədə müxtəlif testlərdən istifadə olunur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə "Ən yaxşı əməkdaşlı məktəb" müsabiqəsinin qaliblərinin sayı iddialı arılır. İndi müəllimlərimiz arasında Prezidentin Sərəncamı ilə ən yaxşı müəllim adını alanlar çıxardır. Potensial imkanı olan şagirdlərin içərisindən ən istedadlılarının seçilənisi, onlara ardıcıl iş aparılması və qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsi qayğısına qalmış pedaqoji kollektivin əmlanıç evriliyimdir.

Bu sahədə aparılan planlı və məqsədönlü işlər davam etdirilir. Hər şeydən əvvəl fərdi qaydada istedadlı şagirdlərə yanaşımının pedaqoji-psixoloji əsasları müsölyonlandırılır. Belə şagirdlər sınıf rəhbərləri, praktik-psixoloq, tərəfindən vaxtaşır və hərəkatları müşahidədən keçirilir, onların hərəkətləri ardıcıl izlənilir və beləliklə də naya qadir olduqlarının üzə çıxarılmasına imkan və əminlik yaranır.

Psiyoloqların sağlam fikirləri ilə razılışmaq lazımn gəlir ki, "istedad daim yeni olan yeganə yenilikdir". Lakin təlim prosesində bu məsələ birdən-birə üzə çıxmır. Onun müəllim tərəfindən nəzarətində həmçinin cəhətliyən dəyulur. Bunun üçün onlarla bir sira xüsusiyyətinin də öyrənilməsi lazımn gəlir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, adətan, istedadlı uşaqlar daha hössəs, daha duyğulu, daha emosional olurlar. Görkəmlər psixoloqların sözü ilə desək, mühütdə "potensial"ı "kinetik"ə çevirən hərəkətvericili qüvvə tapılmalıdır. Məktəbimizdə öz biliyini uşaqlı istedadının inkişafına sərf etməkdən yorulma-

yan müəllimlərimiz az deyildir. Vaxtilə A.P.Cəxənov deyirdi ki, istedadlı adamlara hərəmət etmək tərbiyə adının on yaxşı keyfiyyətlərindən biridir. Müəllimlər bu iş şərəflə vəzifə kimi yanasaqlıdır, bu sahədəki işindən zövük almırlıdılır.

Bu baxımdan istedadlı uşaqların intellektual və yaradıcı fəaliyyətinə dəfətli formada cəlb edilməsinin reallaşmasına müəllimlərimiz tərəfindən ciddi və ardıcıl səy göstərilir. Tacirübə göstərir ki, yalnız bu yola uğur qazanmaq olar.

Müsəir təhsil konsepsiyası şagirdlərin yaradıcılıq imkanlarının üzə çıxarılmasını və inkişaf etdirilməsini dövrün başlıca psixo-pedaqoji problemi kimi manalanır. Hazırda məktəblərin qarşısında duran ümido məsələlərdən biri da hər bir şagirdin inkişaf etməsi üçün optimal şəraitin təmin edilməsidir. Bu məsələnin təzkiyə həll edilməsini həm valideynlər, həm də bütünlükə camiyyətə təhsildən, məktəbdən və müəllimlərdən gözələyir. Lakin bu gün praktik psixologiyadan nüfaiyyətlərinə dayanacaq məktəb istedadlı şagirdlərin bütün, kamıl bir şəxsiyyət kimi formalaşması sahəsində layiqli uğurlar qazanı bilər. Çünkü bu işdə psixoloji biliklərə istinad etmək çox vacibdir.

İlk əqli qabiliyyətlər testini Halton tətbiq etmişdir. Onun fikrincə, intellekt sensor qabiliyyətləri termini ilə ölçülü bilər. Lakin əqli qabiliyyətlər testlərinin, başqa sözlə, intellekt testlərinin sistemli tədqiqi C.M.Kefelin adı ilə bağlıdır. Ancaq əqli qabiliyyətlərin testləşdirilməsi metodu A.Binenin araşdırmları sayəsində geniş yayılmışa başlandı.

O da diqqət mərkəzində saxlanımları ki, istedadlı uşaqlarla işləyən kadrların inkişafasının yüksəldilməsi on planda durmağdır. Bu kadrular güclü pedaqoji və psixoloji hazırlıqla yiyənlənmə, yeniliklərdən xəbdar olmalıdır.

Istedadlı uşaqlara dövlət dəstəyi və

müdafiəsi mexanizminin təkmilləşdiriləməsi sahəsində görülən tədbirlərdən məktəbdə cəox somarəli qaydada istifadə edilməsi də yaxşı nəticələr verir. Bu yolla xüsusü istedadlı uşaqlarla iş sahəsində beynəlxalq əlaqələrin inkişafının da təmin edilməsinə məraq göstərilir. Ayndır ki, dörsliklərdəki informasiyalar istedadlı uşaqları qanət emir. Bu məqsədə istedadlı uşaqlarla işin informasiya təchizatını təmin etmək tələbi də yaddan çıxarılmamalıdır.

Bütün bu işlərin nə dərəcədə effektliyini aşkarlamaq üçün məktəbdə rəhbərlik tərəfindən monitoringlər keçirilir. Bu şəkildə nəzərdə tutulan işlərdən gözənlənilən nəticələrin xülasası da ürkəcən olur. Dövlət programının reallaşmasına müvafiq olaraq məktəbdə bir sira şərtlərin təminatı da görülen işlərlə əlaqəndərdirilir.

Bu təlimata dörsliklərin nəşri da daxildir. Çap işi artıq beş yüz ildir ki, inkişaf edir. Praktik olaraq lap avvalılardan nəşr olunmuş kitablar, dörsliklər xalqın maarifləndirilməsini cəox sürətlə qabağa aparan kütüvə tədris vəsaiti kimi dəyərdirilir.

Məktəbdə təhsil alan istedadlı uşaqların təbiyyə və təliminin keyfiyyəti dərhal üzə çıxmır. Ayndır ki, istedadlı uşaqların müdəfəsi sahəsində ixticimai-dövlət idarəetmə sistemi tərəfindən aparılan siyaset valideynlər, müəllimlər və şagirdlər arasında geniş təbliğ olunduqda, istedadlı uşaqlarla işin səfərbər edilməsi daha asan olur.

Istedadlı uşaqlarla iş aparanlara yaradıcı olan müəssisələrin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi də uşaqların oxuduğu məktəbi marağlandırmalıdır.

Istedadlılarla işin istiqamətləri və onların problemlərinin geniş işıqlandırılması sisteminin yaradılması məqsədilə mətbuatdan da yaranınmaq lazımdır.

Həm istedadlılar haqqında, həm də onun aparılması üsullarına dair mətbuatda az yazılar getmir. Bu barədə qızamışın uğurlara dair informasiyalar da kifayət qədərdir.

Məktəblər arasında istedadlı uşaqların qabiliyyətlərinin üzə çıxarılmasının psixoloji-pedaqoji əsaslarının, onların sosializasiyası və psixoloji adaptasiyası qanuna uyğunluğunuñ dərindən işlənib hazırlanması da əhəmiyyətli məsələrdəndir.

Istedadlı uşaqlarla artıq müyyən tərtibəyə malik olan pedaqoji kadrların iş təcərübəsinin yayılması da zoruridir.

1) İstedadlı uşaqları intellektual və yaradıcı səhiyyət sövgədən sərtlər öyrənilməli və tətbiq edilməlidir. Bunu üçün istedadlı uşaqların məlumat bankının kompyuterdə yerləşdirilməsi tömən edilməlidir.

Şagirdlərin bilik səviyyəsinə dörsliklərin təsiri danılmazdır. Ayndır ki, dörsliklərdən cəox şey asılıdır. Cənubi o, hor seyden avval kütüvə tədris vəsaitidir. Həlo XVII əsrda Komenski başa düşmüştə ki, təhsildə keyfiyyətin əsas faktorlarından biri də qüsurlar dörsliklərdər. Ona görə də dörsliklər orta səhiyyəyi dəyiş, elmi olmalıdır, müsabiqələr, müxtəlif oyunlar ilk növbədə dörsliklərdə bilikdən qidalanmalıdır.

Istedadlı uşaqların rayon, şəhər, respublika olimpiadalarının keçirilməsinə cəlb edilməsi dəqiqə markəzində saxlanılmalıdır. Uşaq texniki yaradıcılığı, turist-ekskursiya, bioloji-ekoloji səhiyyət sahələrinə ohata edən yarışların, sərgi və müsabiqələrin respublika səviyyəsində təşkilində məktəbin istedadlılarının da iştirakı tömən edilməlidir.

Istedadlı uşaqların qabaqcıl alım, məşhur idmançılar və mədəniyyət xadimləri tərəfindən hamiliyyət götürülməsinin təcribədən keçirilməsi də yaxşı nəticələr vera bilər və verir də. İstedadlı şagirdlərin

ümumtəhsil fənləri üzrə olimpiada müsabiqələrinin turnirlərinə hazırlanması da bu tədbirlərə daxildir.

Istedadlılarla iş istiqamətində aparılan problemlərin həlliندə təcrübəli müəllimlər tarafından olda edilən təcrübələrdən də müntəzəm istifadə olunur. Ən qabaqcıl müəllimlərin köməyi ilə istedadlı uşaqlarla işləyən müülliimlərin bilavasitə onların istedadının üzə çıxarılmasına kömək edən tədris metodikə vəsaitlərlə tömən edilməsinə, o cümlədən bu sahədəki müülliif proqramların, diagnostik-didaktik materialların, metodiki tövsiyələrin də olda olunması işi reallaşdırır. Milli kürükulumun tələblərinə uyğun olaraq, müəllimlər üçün vəsaitlərin, şagirdlər üçün iş dəftərlərinin, fənlər üzrə testlərin olmasına də müsbət hal kimi baxılmalıdır.

Istedadlı uşaqlar üçün elmi-kütüvə ədəbiyyatlarının nəşr edilməsi, elmi-kütüvə jurnallarının çap edilməsi işinə də məktəb öz köməyini osşqəməməlidir.

Görülən işlərin nəticəsinin öyrənilməsi, istedadlıların artımınn izlənilməsi məqsədilə müntəzəm monitoringin keçirilməsinə də müsbət hal kimi baxılmalıdır.

Istedadlı şəxsiyyətin istedadının aşkar edilməsi və özünün şəxsiyyət kimi formalaşmasının peşəkarmasına inkişaf etdirilməsi üzrə seminar və praktik konfransların keçirilməsi və burada müülliimlərin iştirakı həmişə yaxşı nəticələr verir. Dörslik müülliifləri ilə görüşlər də maraqlı olur.

Məktəb rəhbərliyi istedadlı uşaqlarla işləyən aparıcı pedagoqların ixtisasının artırılması, müvafiq kurslara göndərilməsi də nəzərdən qaćırmamalıdır.

2) Maarifləndirme və həyətsən-dirmə məqsədilə istedadlı uşaqların sosial müdafiəsi və dövlət dəstəyinin həyata keçirilməsinə dair nümunələr də vaxt-əsiri valideynlərin və uşaqların nəzəri-

na qatdırılır. Həm də müəyyən uğurlara nail olmuş istedadlı uşaqların qabiliyyətlərinin dəha da inkişaf etdirilməsi üçün ayrı-ayrı fənlər üzrə dörsliklərlə yanaşı, məktəblərin təcrübəsi əsasında hazırlanmış metodik tövsiyələr diqqətsiz üyрənilməli və məktəbdə yaradıcılıqla tətbiq olunmalıdır.

3) İstedadlı uşaqlarla iş istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına dair məlumatlar da təhlükə olunmalıdır. Ümumtəhsil məktəb fənləri üzrə beynəlxalq olimpiadalarla istedadlı uşaqların iştirakının tömən edilməsinə kömək edilməsinə, o cümlədən sahədəki müülliif proqramların, diagnostik-didaktik materialların, metodiki tövsiyələrin də olda olunması işi reallaşdırır. Milli kürükulumun tələblərinə uyğun olaraq, müəllimlər üçün vəsaitlərin, şagirdlər üçün iş dəftərlərinin, fənlər üzrə testlərin olmasına də müsbət hal kimi baxılmalıdır.

Istedadlı uşaqların üzə çıxarılması və inkişaf üçün deyilənlərdən əlavə bu gün bir sər aktual məsəllələr də vardır.

Təşəbbüskar, yaradıcı toşkkuru malik istedadlı uşaqların üzə çıxarılması, onların miqdər və təhsilərinin səviyyəsi həmişə müümən siyasi göstərici kimi izlənilir. Bu, ölkənin hər yerində yüksək səhiyyəyi əsası təsdiq etməyə qadir olan və onun gələcək inkişafını tömən edən yaradıcı intellektual kadrların yetişməsinə hazırlıq kimi dəyərləndirilməlidir. Bunun üçün ilək növbədə təhsilin yüksək keyfiyyət və sağlam rəqəbat əsasında inkişaf etmisi vacib faktorlardandır.

Pedagoqların fikrincə, bu gün daim yenilənməyə qadir olan məktəb şagirdlərin inforrasiya fəzəsində oriyentasiya qabiliyyətinin inkişafını nəzərdə tutan yenilikçi və tədqiqtəliliqə məyilli yaradıcı şəxsiyyətlərin formallaşmasına tam hazır olmalıdır.

Bu məqsədə məktəb uşaqların təd-qiqatlılıq işləri fonunda layihə, şagird elmi cəmiyyətlərinə, o cümlədən elmi dönya-görüşünən formallaşmasına həsr edilən yuxarı və aşağı sınıf şagirdlərinin iştirakı ilə təşkil edilmiş elmi cəmiyyətlərin

fəaliyyətinin cəlbinin genişləndirilməsinə şəraitin yaradılması da tələb olunur.

Müsəir təhsil fazasına fiziki sağlamlıq məhdudiyyətləri olan şagirdlərin cəlb olunması, söz yox ki, onların sosiallaşması probleminə kömət etmiş olar. Axi bu uşaqlar hər hansı yolla özərlərinin çatışmazlıqlarını unutmalı, ya da onu hiss etməməlidirlər.

Ölkəmizdə 2004-2005-ci tədris ilindən başlayaraq Dünyaya Baxış Təşkilatı "Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar: mövqelər, təcrübələr və siyaset" pilot layihəsinə həyata keçirir. Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda həyata keçirilən ilk inklüziv təhsil layihəsi olmuşdur. Layihənin məqsədi xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların öz hamyəsiylə ilə eyni şəraitdə təhsil almaq hüququnu təmin etməkdir. Hazırda Dünyaya Baxış Təşkilatının bu layihəsi çərçivəsində 164 xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaq inklüziv təhsilsə cəlb edilir və təhsilini müvafiqiyətlə davam etdirir.

Bələ bir təhsil təsəbbüsü ilə çıxış etmək yerinə düşərdi ki, müsəir məktəb bu gün öz işini yeni bir istiqamətdə, yəni istedadlı uşaqların axartışı və onlara şəxsiyyətlərinin formalşdırılması aspektində qurşun. İstedadlı uşaqların müdafiəsi və dəstəyi sisteminin yaradılması dedikdə isə aşaçılarından təklif kimi irəli sürülməsi çox aktualdır:

- maddi və manevi stimulların tətbiqi sisteminin qurulması. Müxtəlif qayıbi konkursların, məsələn, ayrı-ayrı istiqamətlərdə: bədii estetik, vətənpərvərlik, turist-diyarşunaslıq və s. "İlin şagirdi" tipli konkursların təşkili; istedadlı şagirdlərin müxtəlif səviyyələrdə mükafatlarla tətbiq edilməsi;

- istedadlı şagirdlərin yaradıcı meyilərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan maddi-texniki bazanın (xüsusi laboratoriyaların, emalatxanaların, idman zal-

larının, studiyaların, texnologiyaların və s.) təşkili arzu olunan nticəyə təkan verə bilər.

Bələ tədbirlərin xüsusi istiqamətdə qoyulması respublika üzrə Dövlət programının reallaşmasına məktəbin töhfəsi kimi baxılmalıdır. Təcrübə göstərir ki, yaz, yay və qış tətilləri zamanı müxtəlif elmi konfranslar təşkili istedadlıların seçimini asanlaşdırır. Bələ şagirdlərin haqqında bütün informasiyaların məlumat bankında mütəmadi toplanması, onlara sonrakı dəstəyin göstərilməsi üçün zəmin yaradır.

Bu işdə isə təkcə dövlətin deyil, həmçinin ənənələrimizə sadıq qalaraq imkanlı saxşorlın, kommersiya strukturlarının, ictirmai təşkilatların və s. köməyindən da faydalanaşın olar.

Məktəblərin təcrübəsinə əsaslanaraq, hər bir istedadlı şagirdin şəxsi keyfiyyətlərinin inkişafını təmin edən mühüritin yaradılması üçün bir sıra yeni takıflar da irəli sürü bilirilər:

- istedadlı uşaqların üzə çıxarılması-nın və dəstəyinin daha mükəmməl forması hesab edilən məktəb olimpiadaları və müsabiqələri sistemini genişləndirməsi, olimpiadaların 14-cü və 7-11-ci sinif şagirdləri arasında da keçirilməsi, internet - olimpiadalarda iştirak edilməsi, müxtəlif tipli konfrans və seminarların keçirilməsi;

- təhsil müəssisələrində tədris alanlarun şəxsi nailiyyətlərinin qeydiyyatı sisteminin təkmilləşdirilmək, on yaxşı 11-ci sinif şagirdi adına layiq görünlən məktəblilərin bu nailiyyətlərinin onların ali məktəblərə qəbulu zamanı nəzərə alınması da vacib faktorlardandır. İstedadlı uşaqlarla işləyən müəllimlərin maddi maraqlının artırılması kimi işlərdə maliyə məsələlərinin də nəzərə alınması yaxşı olardı;

- respublikamızın paytaxt və əyalət universitetləri istedadlı uşaqlarla təbəbat,

kosmonavtika, riyaziyyat və digər elmlər sahəsində distansion olimpiadalar təşkil etməklə və belə şagirdlərin dünyamın və MDB-nin digər universitetlərinin keçirdiyi analoji tədbirlərə qoşulmalarına şansları yaradılması istedadlı uşaqların inkişafı üçün çox böyük məkan yaratmış olardı;

- ganc istedadlar informasiyamın ayırd edilməsində və sistemləşdirilməsində, yəni internet, kitabxana resurslarından istifadəsin əlcətan olmasına görə tədris müəssisələrinin köməyinə arxalanmadırlar;

- bunun üçün isə bu resursların formalaşması işi də olduqca vacibdir. Milli elektron, elmi arxivlər, kitabxanalar və eləcə də bütün dünyaya məxsus informasiya mənbələrinin əlcətan olmasına tədris ocaqlarının bilavasito köməyi istedadlıların nailiyyətlərinin artmasına səbəb olar;

- istedadlı uşaqların olavaşa dəstəyi kim onların xəlqiləşməsi – hamının qarşısında onlara tərifnamalarının tqđdını edilmişsi uşaqların özünə inanımı artırırı.

Istedadlı uşaqlar yalnız və yalnız istedadlı müəllimlərin yanında ustalaşsa bilərlər. İstedadlı uşaqlarla işdə bütün bir sistemin yaradılması professionallıq olmadan mümkün deyil. Daima işlətməyi və psixoloji dəstək göstərməyi bacaran pedaqoqlar istedadlı uşaqların taleyində aktiv iştirakçıya çevirirlər. Belə pedaqoqların dəstəyi onları ruhlandıır, onlara məktəbi bitirəndə düzgün ali təhsil müəssisəsinə sepməkdə, yəni onların peşə təyinində vacib rolu olur.

Bir sözə, bütün səviyyələrdə bu programın yerinə yetirilməsi bərdəfəlik tədbirlərlə kifayətnəməli, sistem şəklinə düşməlidir.

Xuxarıda deyilən işlər özü də tam sistemə düşməmədir. İnəmələ demək olar ki, artıq onun taməli qoyulmuşdur. Əminlik ki, goləcək illərdə bunlar barədə lərəhlə hesabatlarımız olacaqdır.

İstifadə edilmiş adəbiyyat

1. "Xüsusi istedadda malik olan uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Programı (2006-2010-cu illər)".

2. Bayramov Ə. İstedadların seçilmiş və inkişafının bəzi psixoloji problemləri. // Azərbaycan məktəbi, 1990, № 7.

3. Zamanov A. İstedadın aşkar edilməsi və inkişafı. // Gənc istedad, 2008, № 1.

4. Əlizadə Ə. İstedadlı uşaqlar. Pedagoqik məsələlər: esselər, etüdlər. Bakı: ADPU, 2005.

Ə.Mamedova

Organizация работы с талантливыми детьми

Резюме

В статье рассматривается развитие потенциальных возможностей одаренных учащихся, отмечается значение внедрения условий, стимулирующих одаренных учащихся к интеллектуальной и творческой деятельности, о необходимости в этом направлении международного сотрудничества и о положительных результатах обмена опыта.

E.Mammadova

The work with the talented students

Summary

The article focuses on the developing of potential opportunities of talented students. The importance of involving talented students to intellectual and creative activity, its stimulating, international collaboration and sharing of experiment is emphasized.